

BULETINUL STOP VIOLENȚĂ

CENTRUL DE DREPT AL FEMEILOR

Cuprins:

Noul document de politici publice în domeniul violenței față de femei și violenței în familie	2
Evenimentul de celebrare a rezultatelor proiectului „Oameni implicați. Comunități solidare.”	3
Proiecte de susținere a refugiaților	5
Suport comunităților locale în găzduirea refugiaților	11
Instruirea specialiștilor ce au competențe de intervenție în domeniul violenței în familie	12
Raportul anual 2022 privind cazurile de violență în familie soldate cu deces sau cu vătămarea gravă a integrității corporale a victimelor	14
Știri pe scurt	15

Noul document de politici publice în domeniul violenței față de femei și violenței în familie

Centrul de Drept al Femeilor facilitează procesul de elaborare a noului document de politici publice: *Programul național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027*. Program ce se bazează pe înțelegerea violenței față de femei drept violență în bază de gen și înglobează toate formele de violență prevăzute de Convenția de la Istanbul.

Pentru a ne asigura că Programul derivă din bunele practici, în perioada februarie - martie 2023, s-au desfășurat consultări ample cu actorii guvernamentali, societatea civilă, prestatorii de servicii din domeniul vizat, comunitatea donatorilor și femeile supraviețuitoare ale violenței în familie. Participanți au venit cu o contribuție specifică domeniului întru definitivarea Programului.

Programul își propune să fie orientat spre:

- asigurarea egalității de gen și combaterea stereotipurilor de gen;
- toleranța zero față de toate formele de violență față de femei și violența în familie;

- răspunsul multidisciplinar eficient la cazurile de violență centrat pe victimă prin dezvoltarea de servicii sociale suficiente și adecvate nevoilor victimelor;
- răspunsul eficient al sistemului de justiție la cazurile de violență față de femei și violență în familie prin atragerea la răspundere a agresorilor și dezvoltarea programelor pentru agresori;
- adoptarea legislației și edificarea cadrului instituțional corespunzător, dar și dezvoltarea capacităților tuturilor specialiștilor pentru un răspuns eficient la cazurile de violență în familie în conformitate cu rigoriile Convenției și cele mai bune practici în domeniu.

În rezultatul acestor acțiuni ar putea fi diminuat nivelul de violență față de femei și violență în familie și ar putea să se micșoreze numărul cazurilor de deces în urma actelor de violență în familie, iar femeile și fetele ar putea să aibă posibilitatea să-și realizeze întregul potențial, contribuind la construirea unei societăți puternice.

Programul național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027 este dezvoltat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova în colaborare cu Centrul de Drept al Femeilor, cu susținerea Consiliului European, UN Women și UNFPA, și sprijinul financiar al Suediei și al Regatului Unit al Marii Britanii.

Evenimentul de celebrare a rezultatelor proiectului „Oameni implicați. Comunități solidare.”

www.cdf.md

În perioada aprilie 2022- aprilie 2023, Centrul de Drept al Femeilor implementează proiectul „Oameni implicați. Comunități solidare.”, cu susținerea OXFAM, cu scopul de a preveni și de răspunde cazurilor de violență în bază de gen, în contextul crizei refugiaților. Pe 24 martie curent a avut loc evenimentul final de totalizare a lecțiilor învățate și a bunelor practici la nivel național.

Timp de aproape un an, 12 echipe mobile, formate din trei specialiști: jurist, psiholog și asistent social, au vizitat 393 de localități, după metodologia door-to-door și au oferit consiliere calificată persoanelor refugiate din Ucraina și localnicilor care îi găzduiesc. 36 de specialiști împreună cu reprezentanții autorităților publice locale s-au implicat pentru a-i ajuta să se integreze armonios în

comunitate, să interacționeze și să se susțină reciproc. Mii de oameni, refugiați și localnici, au simțit că nu sunt singuri în situații de criză, că dificultățile au puterea de a ne solidariza.

În total, **8772 refugiați** și **2889 localnici** au beneficiat de suport juridic, psihologic și social în cadrul proiectului.

Refugiații cu risc înalt de vulnerabilitate au beneficiat de ajutor material și suport financiar nerambursabil:

- **41 cazuri** – cash pentru protecție
- **50 beneficiari** – pachete cu produse alimentare și de igienă
- **108 cazuri** – suport pentru sezonul rece (lemne, îmbrăcăminte și încălțăminte)

Evenimentul de celebrare a rezultatelor proiectului „Oameni implicați. Comunități solidare.”

www.cdf.md

22 de inițiative comunitare au fost susținute financiar, fiind implementate în localități din nordul, centrul și sudul republicii. Atât pentru refugiați, cât și pentru băștinași, au fost create zone de agrement, terenuri de joacă și sportive, au fost amenajate săli pentru ședințe și activități ce facilitează comunicarea și integrarea socială, au fost dotate

biblioteci cu carte în limba română și ucraineană, organizate evenimente de interacțiune și socializare – toate, pentru a consolida coeziunea socială pentru cei care au fugit din calea războiului. Trei dintre aceste comunități au participat cu prezentări artistice la Gala de încheiere a proiectului și de prezentare a rezultatelor finale.

MARIANA BURUIANĂ, Directoare executivă CDF:

„Acest proiect a fost în primul rând despre oameni, despre comunitățile din care veniți dvs., despre cei care au căutat refugiu în Republica Moldova. Or, noi am răspuns așa cum trebuie să răspundă oamenii: fiind aproape, oferind înțelegere, acordând ajutorul necesar, discutând cu oamenii pentru a afla de ce au nevoie. Am un sentiment de profundă recunoștință, de mulțumire profundă pentru tot ce am reușit noi împreună și fiecare dintre dvs. Este despre muncă, despre emoții, pentru că altfel nu s-ar fi reușit. Ați avut un rol de chemare profesională, dar întâi de toate ați reacționat în calitate de oameni, ați făcut-o din suflet. Atunci când este nevoie să oferim ajutor, să o facem în cel mai corect și uman mod posibil!”

LYDIA MAKINEN, Coordonator protecție OXFAM:

„Odată cu izbucnirea războiului din Ucraina în 2022, OXFAM a decis să-și extindă intervenția în Moldova. Am avut deosebită plăcere să colaborăm cu Centrul de Drept al Femeilor, o organizație care împărtășește valorile OXFAM, care lucrează cu sârguință pentru a promova drepturile femeilor și egalitatea de gen. Suntem mândri că am reușit împreună cu dvs. să susținem munca echipelor mobile prin consiliere juridică, socială și psihologică, care la nivel comunitar au contribuit la coeziunea socială. De asemenea, am susținut coeziunea socială dintre localnici și refugiați prin implementarea inițiativelor comunitare.”

ANNA SUSARENCO, Managera proiectului „Oameni implicați. Comunități solidare.”:

„Această inițiativă a venit într-o perioadă extrem de dificilă pentru noi ca societate și pentru vecinii noștri din Ucraina. Ceea ce am văzut timp de un an în comunitățile din țară m-a motivat să continui să fac lucruri frumoase. A fost un efort continuu al întregii echipe pentru a asigura că acoperim necesitățile de bază prin programul de asistență cash, că acoperim toate necesitățile de informare și consiliere primară prin asistența echipelor mobile și că promovăm coeziunea socială prin susținerea comunităților. Împreună ne-am susținut reciproc, am învățat să fim solidari și să navigăm prin situații de criză. Astăzi avem multe experiențe valoroase și mii de oameni pe care am reușit să îi ajutăm.”

IRINA, mamă a trei copii, refugiată din Kiev:

„Faceți o treabă grozavă pentru oameni! După ajutorul primit de la specialiștii dvs., copiii mei au început să zâmbescă din nou, să învețe limba română pentru a se putea integra în Moldova”.

Proiecte de susținere a refugiaților

Bibliotecile publice din Soroca, Ialoveni, Hârbovăț (Anenii Noi), Cărpineni (Hâncești) și Boșcana (Criuleni) au devenit spații moderne, sigure și prietenoase, în care persoanele refugiate din Ucraina pot beneficia de susținere și suport, aspect esențial al integrării cu succes a acestora într-o țară nouă.

Am dotat bibliotecile cu echipamente IT, articole de birotică, jocuri de societate și seturi de cărți în limbile română, engleză, ucraineană și rusă. Refugiații pot beneficia de un spațiu confortabil de recreere, unde au la dispoziție literatură în limba maternă, au acces la internet, gadget-uri și pot interacționa cu locuitorii localităților gazdă.

Cele 5 biblioteci din diferite regiuni ale Republicii Moldova au organizat activități de informare, ghidare, sesi-

uni psihologice, activități recreative și de incluziune socială pentru a accelera procesul de recuperare a refugiaților și integrarea lor în societate.

Amenajarea spațiilor și realizarea activităților a fost posibilă datorită proiectului „Răspunsul de Urgență la criza din Ucraina”, care este implementat de către Centrul de Drept al Femeilor și finanțat de CARE prin Fundația SERA România, CARE Franța și FONPC.

În cadrul proiectului se implementează 5 inițiative comunitare de coeziune socială în localitățile Căușeni, Șoldănești, Calfa&Gura Bîcului (Anenii Noi) și Ialoveni cu scopul de a asigura o sinergie dintre administrația publică locală, populația din comunitate și persoanele refugiate.

O altă componentă a proiectului este instruirea reprezentanților bibliotecilor, Administrației Publice Locale și implementatorilor de inițiative comunitare privind gestionarea crizei refugiaților. În acest sens, s-a desfășurat recent un atelier de instruire în care participanții au făcut schimb de experiență și bune practici cu privire la necesitățile persoanelor refugiate.

Proiecte de susținere a refugiaților

Oferim asistență psihologică femeilor și fetelor din Ucraina, în cadrul proiectului „Bibliotecile aduc schimbarea în comunitate în timpul crizei refugiaților”. Prin activitățile pe care le realizăm, vrem să ajutăm refugiații să depășească experiențele dramatice, să le oferim suport psihoemoțional și juridic, să răspundem la toate întrebările lor și să-i asigurăm că ei au devenit parte a comunității noastre.

În 10 biblioteci din Moldova s-au desfășurat periodic ședințe ale grupului de suport, în care femeile refugiate au beneficiat de sprijin psihologic. Refugiatele și-au destăinuit trăirile, au povestit despre dorul de casă și despre bagajul emoțional greu pe care-l poartă de când s-a început războiul în Ucraina. Ajutate de specialiștii din cadrul Institutului pentru Familie și Inițiative Sociale, femeile învață cum să-și gestioneze emoțiile, cum să se regăsească și cum să depășească experiențele traumatizante.

„După prima lună de război, cu bombardamente zilnice, la Ungheni am reînceput să vedem lumea colorat. Ne doare de fiecare dată când ne amintim de război și aceste traume încă ne urmăresc, dar la bibliotecă găsim susținere și

suntem ajutate de un psiholog, cu care vorbim deschis și cu care ne permitem să râdem din plin!”, povestește **Tatiana, refugiată din Nikolaev** care s-a stabilit în Ungheni împreună cu fiul ei.

„Spațiul sigur răspunde la toate necesitățile refugiaților. Aici, beneficiarele vor avea un loc de recreere, unde să se destăinuie, să se elibereze de stresul zilnic și să primească lunar consiliere psihologică”, a menționat **Viorica Ursachi, manager al proiectului**.

Adolescentele refugiate și cele din comunitatea locală au participat la activități educative cu genericul „Egalitatea de gen în viața de familie, în viața economică, publică și participarea la decizie”. Participantele au învățat ce este egalitate de gen, cum pot fi ele promotoarele acestui concept în fami-

lia și comunitatea lor, dar și cum trebuie să reacționeze atunci când drepturile lor la egalitate sunt încălcate. Fetele au povestit despre inegalitățile cu care se confruntă la școală, obstacolele și stereotipurile pe care le întâlnesc, au învățat să prevină aceste situații și să contribuie la un viitor fără discriminare de gen.

Activitățile menționate se desfășoară în cadrul proiectului „Bibliotecile aduc schimbarea în comunitate în timpul crizei refugiaților” implementat de CDF împreună cu ABRM și cu suportul IRC.

Proiecte de susținere a refugiaților

Bibliotecile din Moldova au devenit spații sigure, în care refugiații din Ucraina alături de localnici au parte de comunicare, siguranță și pot să-și mângâie durerile acumulate în ultimul an. Am asigurat aceste spații cu jocuri de masă, cărți în limba ucraineană, terenuri de joacă pentru copii, laptopuri și tablete. Femeile și copiii au parte de ateliere, sesiuni de informare, grupuri de suport și diverse activități recreative.

La biblioteca publică raională „Iulian Filip” din Drochia, refugiațele au povestit despre tradițiile culinare din țara lor, au făcut schimb de rețete preferate cu femeile din localitate și au brodat cu biser. Femeile spun că brodatul le ajută să se elibereze de gânduri, să se detașeze și în același timp sunt fericite că reușesc să îmbine această activitate pentru suflet cu sarcinile lor cotidiene.

Terapia prin artă este importantă pentru depășirea anxietății și asigurarea sentimentului de liniște. La biblioteca publică din satul Palanca, raionul Ștefan-Vodă, femeile au confecționat păpuși tradițional ucrainene - Motanka. Conform tradiției, aceste păpuși aduc prosperitate, bunătațe și speranță. Iar copiii prezenți la activitate au primit în dar ghiozdane și rechize de birou, pentru ca mersul la școală să fie cu adevărat o plăcere.

Biblioteca publică raională „Alexandru Donici” din Orhei, organizează lecții de limbă română pentru femeile din Ucraina. Acestea își depășesc barierele lingvistice și învață cuvinte simple pentru a putea comunica cu locuitorii. În luna martie, în bibliotecă s-au desfășurat și ateliere de confecționare a mărtișoarelor. Copiii împreună cu mamele lor și ghidați de bibliotecare, au creat mărtișoare, pe care le vor purta în piept ca pe un semn de pace, puritate și bunăstare.

La biblioteca municipală „E. Coșieru” din Bălți a fost organizat un masterclass de decorare a biscuiților. Două grupe de fete, de diferite vârste, și-au antrenat creativitatea și au desenat pe cea mai delicioasă pânză - pe turte dulci.

„Oamenii din Ucraina au venit în țara noastră pentru că au nevoie de ajutor, iar noi ne-am unit eforturile și am făcut tot ce știm mai bine ca să-i ajutăm. Nevoile lor sunt în continuă schimbare, iar noi continuăm să fim alături de ei, să-i auzim și să răspundem la necesitățile, pe care le au.” menționează Mariana Buruiană, Directoare executivă CDF.

Proiecte de susținere a refugiaților

La **biblioteca Municipală „B. P. Hașdeu” din Chișinău**, femeile din Ucraina au învățat să creeze simbolul nostru tradițional, care aduce primăvara. Participantele au împletit cu drag firele roșii cu cele albe și au aflat istoria Mărțișorului. Sperăm ca mărțișorul nostru să aducă pacea atât de așteptată, iar membrii comunității ucrainene să povestească despre el atunci când vor reveni acasă.

Primăvara s-a simțit din plin și la **biblioteca publică din satul Palanca, raionul Ștefan-Vodă**. Copii au descoperit secretele grădinăritului din cartea „Cine crește în grădina mea” scrisă de o autoare ucraineană. La final, micii grădinari și-au testat cunoștințele în practică, plantând împreună cu bibliotecara fasole și ceapă.

În spațiul sigur din **biblioteca publică din satul Zagarancea, raionul Ungheni**, participantele ghidate de Tatiana Timotin, consilieră vocațională CDF, au aflat despre abilitățile lor profesionale și metodele de dezvoltare a acestora, pentru obținerea unui loc de muncă. Femeile au beneficiat de asistență în identificarea domeniului profesional potrivit pentru ele, ceea ce este un pas esențial în dobândirea independenței financiare.

*„Vă mulțumesc din numele tuturor femeilor din Ucraina, refugiate la Chișinău, pentru primirea caldă, pentru că ne înțelegeți, ne susțineți și organizați evenimente pentru noi. Nu știm când se va termina războiul, iar dorul de casă și de familia rămasă în Ucraina ne copleșește, însă aici suntem ajutate să facem față stresului și grijilor. Copiii pot să-și trăiască copilăria în siguranță, să se joace împreună și să descopere lumea cărților”, a mărturisit **Olga, refugiată din Harkiv**.*

Asemenea activități sunt desfășurate în 10 biblioteci din 8 raioane ale țării, în cadrul proiectului „Bibliotecile aduc schimbarea în comunitate în timpul crizei refugiaților” implementat de CDF în parteneriat cu ABRM și cu suportul IRC.

Proiecte de susținere a refugiaților

CDF implementează proiectul „*Protecția refugiaților și comunităților gazdă împotriva violenței în bază de gen pe ambele maluri ale râului Nistru*” în 5 biblioteci din raioanele Republicii Moldova, în care realizăm sesiuni de informare și diverse activități recreative atât pentru femeile refugiate din Ucraina, cât și pentru cele din comunitatea locală.

În cadrul **bibliotecilor publice locale din Căușeni și satul Ermoclia, raionul Ștefan-Vodă**, au avut loc activități ghidate de psihologa Valentina Oanța. Femeile au avut parte de exerciții practice și teste de

autocunoaștere și determinare a stresului. Discuțiile s-au focusat pe subiecte precum: dezvoltarea stimei de sine și gândirea pozitivă; valorizarea performanțelor; cunoașterea și aplicarea unor metode de relaxare; învățarea unor metode de rezolvare a problemelor și luare de decizii.

Scopul acestor activități este reducerea stresului, reintegrarea refugiaților în comunitățile gazdă, socializarea și îmbunătățirea abilităților de relaționare cu cei din jur. La acest tip de activități femeile primesc sprijin emoțional, claritate dar și o stare sufletească mai bună.

La **bibliotecile publice din satul Crihana Veche, raionul Cahul și satul Hîrtop, raionul Taraclia**, femeile au avut parte de sesiuni de informare cu tematica- **Violența în bază de gen**. Daniela Josanu Groza, juristă CDF, le-a explicat ce este violența și care sunt

formele violenței în bază de gen împotriva fetelor și femeilor; cum pot fi protejate și ce drepturi au; de ce este important să se adreseze după ajutor și cum accesează sistemul de justiție național sau serviciile specializate destinate victimelor violenței în bază de gen pe teritoriul Republicii Moldova.

Orientarea vocațională reprezintă un pas important în procesul de dezvoltare personală. În acest sens, s-au desfășurat 2 ateliere de

orientare vocațională dedicate femeilor din comunitate și refugiaților din Ucraina, în incinta **bibliotecilor publice din Căușeni și satul Ermoclia (raionul Ștefan Vodă)**. Femeile au fost ghidate de Tatiana Timotin, consilieră vocațională CDF. Prin diverse tehnici și exerciții practice, dâsele și-au dat seama cum să se cunoască mai bine, cum să-și identifice abilitățile, cum să seteze scopuri și obiective.

Proiecte de susținere a refugiaților

Biblioteca publică din satul Ermoclia, raionul Ștefan Vodă a organizat o lecție de lectură și pictură pentru copiii și părinții refugiați cât și cei din localitate. O lecție în care au împărtășit idei, au interacționat între ei și s-au inspirat din curajul, empatia fiecărui personaj întâlnit în cărțile citite. Copiii ajutați de părinți au pictat în cele mai frumoase culori personajele întâlnite în cărți. A fost un moment de relaxare, creație și bună dispoziție.

Altă activitate recreativă s-a petrecut în spațiul **bibliotecii publice din satul Hîrtop, raionul Taraclia**. Un grup de femei din comuna Albota de Jos și refugiate din Ucraina au confecționat îngerași din mărgelile. Gingășie, lumină, protecție și pace...acestea sunt semnificațiile unui îngeraș și ceea ce ne dorim să avem în aceste vremuri grele. Cu speranță și credință, femeile au plecat acasă cu îngerașii păzitori.

La **biblioteca publică raională „Ion Ungureanu” din Căușeni**, timp de 5 zile femeile au fost instruite în domeniul IT. Acestea și-au dezvoltat competențele digitale, în special folosirea corectă a instrumentelor și programelor de birou Microsoft Office: Word, Excel, PowerPoint. De

asemenea, au obținut abilități de lucru în Google Drive și alte aplicații Google Workspace. Pe lângă dezvoltarea abilităților tehnologice, femeile refugiate și cele din comunitatea locală au interacționat între ele, povestindu-și trăirile și împărtășind experiențe.

La **biblioteca publică din satul Crihana Veche, raionul Cahul**, femeile, copiii din localitate și refugiatele din Ucraina au participat la un masterclass de coacere a porumbeilor din aluat. „Porumbeii păcii” au fost delicioși...cu atâtă dragoste și grijă au fost meșteriți. În timp ce o parte din

participanți descopereau arta gătitului, alt grup de femei confecționau păpuși handmade. Atmosfera relaxantă a fost creată și de poeta ucraineană Lilia Oleinik, care a încântat publicul cu poezii și basme.

Tatiana, refugiată din Odesa a venit cu un mesaj de mulțumire la finalul activității: *„Mulțumiri și recunoștință pentru întâlnirea prietenoasă, de suflet, la bibliotecă, pentru master class-ul „Porumbeii Păcii” și pentru oportunitatea de a comunica cu minunata poetă ucraineană Lilia Oleinik. Aștept cu nerăbdare o nouă întâlnire.”*

Activitățile menționate sunt realizate în cadrul proiectului „Protecția refugiaților și comunităților gazdă împotriva violenței în bază de gen pe ambele maluri ale râului Nistru”, finanțat de către Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) și implementat de către CDF.

Suport comunităților locale în găzduirea refugiaților

CDF a întreprins un șir de măsuri pentru a consolida sănătatea psiho-emoțională și bunăstarea psihosocială atât a femeilor și fetelor refugiate, cât și a comunităților gazdă reprezentate prin specialiștii care lucrează zilnic cu ele.

70 de cadre didactice, psihologi și asistenți sociali din raioanele Ștefan Vodă, Căușeni și Ungheni, care oferă sprijin psihosocial grupurilor țintă din centrele de refugiați, școli, instituții sociale și tuturor beneficiarilor, au participat la ateliere de instruire. Trainingurile s-au concen-

trat asupra dobândirii cunoștințelor și înțelegerea de către participanți a metodologiilor de oferire a sprijinului psihosocial și cunoașterea celor mai bune practici și eficiente instrumente.

Pe durata instruirilor, participanții au dobândit competențe în următoarele domenii:

- înțelegerea abordării sprijinului psihosocial;
- ascultarea activă și prin ajutor psihologic;
- percepția și înțelegerea comportamentului persoanelor strămutate, refugiate și toți beneficiarii;
- organizarea activităților de suport psihosocial;
- gestionarea emoțiilor;
- conștientizarea provocărilor și schimbul de experiențe între colegi în acest sens.

Prin desfășurarea instruirilor cu specialiștii din domeniul asistenței sociale, de sănătate mintală și educație a fost sporită calitatea în prestarea serviciilor de sprijin psihosocial la nivel local.

A fost elaborat Ghidul și instrumentele practice destinat cadrelor didactice, psihologilor și asistenților sociali în oferirea suportului psihosocial în contextul refugiaților. Obiectivul este de a contribui la consolidarea capacităților specialiștilor din domeniu de a interacționa eficient cu beneficiarii prin utilizarea instrumentelor practice elaborate.

220 de adolescenți/elevi, profesori și asistenți sociali din localitățile raionului Ștefan-Vodă au participat la sesiuni de instruire despre toleranță, empatie și comunicare non-violentă. Scopul acestor activități a fost sporirea coeziunii sociale în regiuni și promovarea toleranței și empatiei, în rândul populației locale, față de persoanele refugiate.

Activitățile au fost realizate în cadrul proiectului „Suport comunităților moldovenești în găzduirea refugiaților ucraineni”, finanțat de Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ) și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei și Centrul de Drept al Femeilor.

Instruirea specialiștilor ce au competențe de intervenție în domeniul violenței în familie

Consolidarea capacităților specialiștilor ce au competențe de intervenție în domeniul violenței în familie continuă să fie una dintre componentele principale ale strategiei Centrului de Drept al Femeilor. Existența în rândul categoriilor profesionale a unor stereotipuri dăunătoare privind violența în familie și a anumitor atitudini și practici pune în pericol siguranța victimelor violenței în familie. Iată de ce CDF continuă să instruiască specialiștii.

Instruirea și sensibilizarea specialiștilor, cu privire la **particularitățile investigării și examinării cauzelor de violență în familie, violență față de copii**, reprezintă un mijloc eficient de prevenire a violenței. Instruirea contribuie și la schimbarea perspectivei și conduitei lor față de victime.

În acest sens, s-au desfășurat 2 seminare: unul dedicat **asistenților judiciari, grefierilor și consultanților procurorilor** și altul cu participarea **judcătorilor, procurorilor și ofițerilor de urmărire penală**.

Participanții alături de formatori și-au aprofundat cunoștințele și au discutat subiecte precum:

- protecția și asistența victimelor în cazurile de violență în familie;
- jurisprudența CtEDO privind violența în familie.

- fenomenul violenței în familie, cauzele violenței în familie și portretul psihologic al victimei și agresorului;
- trauma și nevoile victimei violenței în familie;
- legislația Republicii Moldova în domeniul violenței în familie: aspecte de drept civil și drept procesual civil;
- investigarea cazurilor de violență în familie: competența, probatoriul pe cauzele privind violența în familie, pericolele medierii și împăcării pe cauzele de violență în familie;
- probleme ce apar la judecarea în instanță a infracțiunilor de violență în familie;

Seminarele au fost organizate de CDF în parteneriat cu Institutul Național al Justiției, cu susținerea financiară a fundației The Sigrid Rausing Trust. Formatorii acestor sesiuni de instruire au fost psihologa Nelea Panfil, avocata Arina Țurcan-Donțu, judecătoarea Maria Ghervas și procurora Mariana Gornea.

Instruirea specialiștilor ce au competențe de intervenție în domeniul violenței în familie

Procurori, judecători, asistenți judiciari, grefieri și consultanți ai procurorilor au participat la seminare cu genericul: „**Accesul la justiție a femeilor- particularitățile aplicabilității prevederilor Convenției de la Istanbul**”, organizate de CDF, în parteneriat cu Institutul Național al Justiției.

Alături de formatoarele INJ, procurora Mariana Gornea și avocata Țurcan Arina, participanții și-au îmbogățit cunoștințele și au pus în discuție subiecte precum:

- mituri și fapte privind Convenția de la Istanbul;
- prezentare celor patru piloni ai convenției;

- mecanismele de monitorizare;
- combaterea stereotipurilor de gen și a sexismului: abordarea rădăcinilor inegalității de gen și a violenței împotriva femeilor;
- măsurile de protecție și învinovatarea principalelor forme de violență, sancțiuni eficiente;
- siguranța și nevoile victimelor violenței în bază de gen aflate în centrul mecanismului de protecție.

Scopul acestor instruirii este de a contribui la schimbarea atitudinii privind violența în familie, înțelegerea originilor sale și transformarea modului de gândire la specialiști. Seminarele au fost organizate cu susținerea financiară a fundației The Sigrid Rausing Trust.

30 subofițeri(e) de poliție din cadrul subdiviziunilor MAI au participat la cursul de instruire dedicate **celor mai bune practici de răspuns al poliției la cazurile de violență în familie**. Timp de cinci zile, participanții au fost implicați în exerciții interactive, discuții și dezbateri pentru a consolida înțelegerea fenomenului, a dinamicii și formelor violenței în familie în contextul inegalității predominante dintre femei și bărbați.

Alături de formatori profesioniști în domeniul vizat, reprezentanții și reprezentatele forțelor de ordine au fost ghidați cum să asigure un răspuns pro-activ în procesul prevenirii fenomenului violenței în familie, identificării și contracarării faptelor de violență. Au fost abordate aspectele ce țin de tipurile de servicii necesare victimei violenței și care este procedura de referire:

emiterea unui Ordin de Restricție de Urgență; tacticile cercetării infracțiunii și cine sunt actorii responsabili în a oferi un răspuns coordonat victimelor violenței în familie.

Instruirea este organizată de CDF în parteneriat cu CIPAL și susținerea financiară a fundației The Sigrid Rausing Trust.

Raportul anual 2022 privind cazurile de violență în familie soldate cu deces sau cu vătămarea gravă a integrității corporale a victimelor

Femicidul este o formă gravă și extremă de manifestare a violenței față de femei și fete care se sfârșește cu decesul victimei.

Pe 29 martie curent, pe platforma Comisiei de monitorizare și analiză a cazurilor de violență în familie soldate cu deces sau cu vătămarea gravă a integrității corporale a victimelor a fost prezentat și validat primul Raport de analiză a cazurilor pentru anul 2022. Raportul a fost elaborat de experții Centrului de Drept al Femeilor în parteneriat cu Ministerul Afacerilor Interne și Inspectoratul General al Poliției, cu susținerea financiară a Suediei și a Departamentului de Stat al Statelor Unite ale Americii, Secția de Justiție Penală și Aplicare a Legii (INL) și face parte dintr-o serie de activități dedicate susținerii activității Comisiei.

Conform Raportului de analiză, din cele de 86 cazuri analizate, în 45 de cazuri abuzatorul era de sex masculin, victima fiind de sex feminin, 40 de cazuri s-au soldat cu decesul victimelor ca urmare a acțiunilor violente, din acestea 24 de victime sunt femei.

În baza analizei cazurilor grave de violență față de femei, raportul a evidențiat problemele și practicile defectuoase în instrumentarea cazurilor de violență față de femei și violență în familie, formulând totodată recomandări și intervenții prioritare pentru fiecare sector pentru anul 2023.

Raportul include o serie de recomandări specifice țintite spre micșorarea numărului cazurilor de deces în urma actelor de violență față de femei și violență în familie în Republica Moldova și eficientizarea intervenției autorităților responsabile din domeniul prevenirii și combaterii violenței față de femei și a violenței în familie. Aceste recomandări se vor

regăsi și în Programul național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027.

La eveniment au participat: Dna. Ana Revenco, Ministra Afacerilor Interne, Dna. Daniella Misail-Nichitin, Secretara de stat a MAI, Dl. William Massolin, Șeful Oficiului Consiliului Europei la Chișinău, Dna. Angela Munteanu-Pojoga, Deputată în Parlamentul Republicii Moldova, Secretară a Comisiei pentru drepturile

omului și relații interetnice, Dna. Felicia Bechtoldt, Secretară de stat a MMPS și membrii Comisiei, reprezentanți ai autorităților publice, societății civile și ai partenerilor de dezvoltare.

Astfel, acest Raport constituie un angajament ferm din partea autorităților atât în implementarea eficientă a legislației cu privire la violența în familie, cât și în eliminarea cazurilor de ne-atragere la răspundere pentru comiterea actelor de violență în familie.

Activitățile artistice oferă beneficiarelor noastre confort, culoare vieții și bunăstare psihologică. Arta încurajează exprimarea liberă a sentimentelor și îmbunătățește abilitățile sociale, întrucât este realizată în grup.

În cadrul unui atelier de creație femeile și copiii și-au dat frâu liber creativității. Participanții au confecționat și au decorat o ramă originală, în care vor putea păstra fotografiile sau mesaje motivaționale. Timp de câteva ore, beneficiarele CDF au avut parte de inspirație, relaxare și socializare. Femeile ne-au mărturisit că se bucură că pot uita de grijile cotidiene și că pot crea un lucru unic cu propriile mâini.

La atelierul de decoupage, activitate realizată în parteneriat cu Centrul de

Asistență și Protecție, femeile alături de copii au pictat și au învățat cum să decoreze cuțiuțe din lemn folosind o tehnică specială. Într-un mediu cald și potrivit pentru socializare, participanții și-au descoperit abilitățile artistice și și-au dezvoltat gustul estetic. La finalul acțiunii femeile ne-au spus că vor păstra în cutiuța magică bijuterii și lucruri importante.

Atelierele a fost organizate de CDF cu suportul financiar al fundației The Sigrid Rausing Trust și în cadrul proiectului finanțat prin Programul de Combatere a Violenței Domestice în Moldova, susținut cu fondurile Fundației Oak. Programul este implementat în Moldova printr-un parteneriat cu Asociația pentru Relații Comunitare din România.

CDF împreună cu AFAM - Asociația Femeilor Antreprenoare din Moldova a lansat campania #FEMEICATINE, prin care a prezentat istoriile a 7 femei puternice, lidere în domeniul lor de activitate, care inspiră prin curaj, determinare și optimism.

Angela GLADEI:

„Fiind ambițioasă și știind că nu-mai prin studii pot să-mi construiesc o carieră și să evoluez, am mizat doar pe mine. Nu cunoșteam foarte bine limba engleză și mai eram și cu al doilea copil în concediu de maternitate. Adormeam copilul, îmi scriam lucrările noaptea. La 5-6 dimineața hrăneam copilul, apoi la 8 eram la muncă. Nu a fost ușor, dar dacă m-aș întoarce în timp, aș face exact la fel.”

Continuarea istoriei dar și celelalte 6 istorii le găsiți aici: <https://cdf.md/noutatile-cdf/>

Istoriile sunt parte a campaniei „FEMEI CA TINE”, realizată de CDF în parteneriat cu AFAM - Asociația Femeilor Antreprenoare din Moldo-

va în cadrul proiectului „Reducerea barierelor în calea abilitării economice a femeilor”. Proiectul a fost implementat de ABA ROLI în parteneriat cu Consorțiul Women and Girls Empowered (WAGE), CDF și CIPE și finanțat de către Oficiul Departamentului de Stat al SUA pe Probleme Globale ale Femeilor.

În luna martie, femeile angajate ale companiei Moldcell, au participat la 2 sesiuni de dezvoltare personală și motivațională organizate de Centrul de Drept al Femeilor. Femeile, alături de formatori specializați în domeniu, au fost inspirate cum să fie puternice în fața stereotipurilor și discriminării în bază de gen.

În cadrul sesiunilor au fost abordate subiecte precum:

- Yin-Yang Leadership privit din perspectiva feminină;
- blocajele specifice și pragul limitativ al leadershipului;
- motivație de a spulbera barierele leadership-ului personal;
- women's empowerment și aspecte istorice ale mișcărilor feministe;
- moștenirea lăsată de mișcările feministe și cum putem contribui, fiecare din noi, pentru o lume echitabilă cu șanse egale.

Sesiunile au fost organizate cu susținerea financiară a fundației The Sigrid Rausing Trust.

În contextul zilei Internaționale a Femeii, în care sărbătorim realizările sociale, economice, culturale și politice ale femeilor și în același timp reafirmăm dorința de luptă pentru drepturi și egalitate, am vorbit în cadrul a mai multor emisiuni televizate despre femei libere, puternice și egale în drepturi.

Am prezentat publicului informații despre serviciile și proiectele menite să ofere ajutor victimelor violenței domestice, despre miturile din societate la acest subiect, cum femeile pot identifica primele semnale ale unei relații

abuzive și de ce nu trebuie să tolereze violența în familie.

Emisiunile le puteți viziona aici:
https://cdf.md/aparitii_categories/aparitii-media/

50 șefi ai subdiviziunilor de urmarire penală din întreaga republică au participat la seminarul de instruire privind bunele practici de intervenție în cazurile de violență în familie.

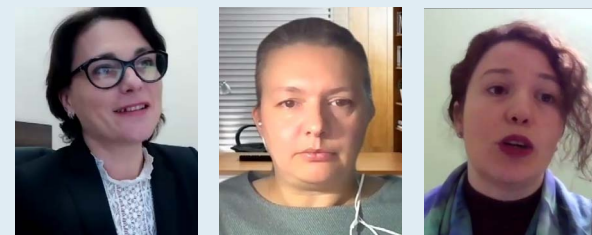
Discuția, facilitată de Arina Țurcan, avocată CDF și Daniela Josanu, coordonatoarea serviciului specializat CDF, s-a axat în special pe noile modificări în legislația penală și procesual penală privind investigarea infracțiunilor sexuale.

În cadrul seminarului au fost prezenți membri ai conducerii Direcției Generale Urmărire Penală: DI Alexandru Ciobanaș, șef DGUP și DI Ruslan Ojog, șef-adjunct DGUP.

Activitatea s-a desfășurat în contextul parteneriatului stabilit dintre CDF și DGUP, și grație suportului financiar al fundației The Sigrid Rausing Trust.

A fost lansat ghidul „Prevenirea hărțuirii sexuale și hărțuirii pe criteriu de gen/sex în Poliție” ce vine să informeze și să sensibilizeze angajații/angajatele din poliție cu privire la problematica hărțuirii sexuale.

Autoarea ghidului, Alexei Mariana Carabanov Nicolaescu a avut grijă să includă răspunsul la cele mai des întâlnite întrebări și să ofere o serie de recomandări pentru angajații și angajatele Poliției, care ar facilita informarea corectă a efectivului prin intermediul unităților gender.

Ghidului explică ce este hărțuirea sexuală, care sunt formele hărțuirii, ce mituri circulă în jurul acesui fenomen, cum facem diferența dintre flirt și hărțuire, care sunt bunele practici naționale și internaționale și nu în ultimul rând, cum poate fi asigurat un mediu de lucru lipsit de hărțuire.

Evenimentul de lansare a ghidului s-a desfășurat online și a adunat reprezentanți ai Ministerului Afacerilor Interne, reprezentante ale Ambasadei Suediei la Chișinău, Centrului de Drept al Femeilor, participanți/participante ale unităților gender din cadrul subdiviziunilor IGP și angajați/angajate ale Poliției, membre ale AFP.

Alexei Mariana Carabanov Nicolaescu este beneficiară a Programul de granturi - Impuls, implementat de CDF cu susținerea Suediei și una din cei 12 agenți ai schimbării pregătiți în cadrul unor instruirii avansate pentru prevenirea și răspunsul la violența în bază de gen în Suedia.

Ai dreptul să trăiești în siguranță!

CINE SUNTEM NOI?

Centrul de Drept al Femeilor (CDF) este o organizație neguvernamentală înființată de un grup de femei-juriste din Moldova. CDF pledează pentru egalitate de șanse dintre femei și bărbați în viața publică și cea de familie și contribuie la prevenirea și combaterea violenței în familie și a violenței în bază de gen împotriva femeilor.

Buletinul apare cu sprijinul financiar al Fundației OAK și The Sigrid Rausing Trust

DATE DE CONTACT:

Centrul de Drept al Femeilor (CDF)
Str. M. Kogălniceanu, nr. 76
MD 2009, Chișinău,
Republica Moldova
Tel/fax: (+373) 22 811 999
Mobil: (+373) 68 855 050

Linia verde - **080080000**
apel gratuit pentru consiliere juridică

PARTENERI:

